



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Cavssini Trecensis, E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana Libri XVI**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1634

16. Regum Ægyptiorum Labyrinthus & Dicasterium:

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70090](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70090)

Quae Antiquorum circa forum, & iudicia, cura, & dignitas fuerit.

Et de ijs, Perfarum, Aegyptiorum, Graecorum, Romanorum denique instituta breuiter comparata.

IVDICES PERSARVM.

CAPVT XV.

Iudices Regij apud Persas.

Primum apud Persas selecti Iudices fuerunt, βασιλῆες, seu βασιλῆες δικασταί, qui ex consultiſſimis viſis Perfarum legabantur, quorum erat perpetuus magistratus, nec nisi in demortui locum alius ſufficiebatur.

Hi ius poſtulantibus reddebant, leges patrias interpretabantur, & ad eorum collegium controuerſae omnes referebantur. Herodotus in Thalia, lib. 3. his verbis exprimit.

Iudicij nummarij poena. Siſamnis iniqui iudicij ſupplicium.

Οἱ δὲ βασιλῆες δικασταί, καὶ ἐπιμένοντες ἄνδρες γίνονται Περσῶν δοτοὶ δὲ τοῖσι δίκαις δικασταῖς. Ζου. καὶ ἐξηγητοὶ τῶν παλαιῶν νόμων γίνονται. Quanta vero integritate ab ijs administrari iudicia reges vellent, testatur Siſamnis exemplum, qui cum ob rem iudicandam pecuniam coepiſſe conuictus eſſet, Cambyſes, ex corpore eius detractam pellem, fellae intendit, in eaque filium eius iudicaturum conſidere iuſſit. Herodotus, l. 5. in Terſiſchore; Ἀπέδειξε πᾶσαν τὴν ἀνδραγαθίην, καὶ ἐνέτετατο τὸ θρόνον, ἐς τὸν ἴζων ἐδικασε.

Eadem certe de cauſſa, & Darius Sandocem nummariam Iudicem, hoc iudicandi munere, in comitatu ſuo fungentem, in crucem agi iuſſit, quod pecunia corruptus male iudicaret: quemadmodum Herodotus, lib. 7. ſcribit.

Forum Aegyptiorum, Labyrinthus, & Di-caſterium.

CAPVT XVI.

Forum in Labyrintho iura

Nec minus in eate Aegyptij prudentes fuere. Ac ius quide apud eos de rebus maximis dicebatur in aulis Labyrin-

thi, qui deſcribitur à Strabone, lib. 17. Adhaec, inquit, eſt labyrinthi fabrica opus, haud impar pyramidibus, & adiacens regis ſibi ſepultura eius, qui labyrinthum conſtruxit: locus eſt in primo ſolae ingreſſu, ad triginta, quadragintaue ſtadia procedenti, eſt plantities quaedam menſali forma pagum habens, & formam multorum regum regiam, quot prius praefecturae erant. Nam totidem aulae ſunt columnis ambitae, inuicem continuae, omnes vno ordine, & vno pariete, tanquam paruo quodam muro, ante ſe ſitas aulae habent.

Via vero, quae ad eas tendunt, ex aduerſis ſunt ipſius muri, ante ingreſſus cryptae quaedam multae, ac longae, quae inter ſe vias flexuoſas habent, vt nemo peregrinus ingreſſi aulam vllam poſſit, nec egreſſi ſine duce.

Dignum admiratione, quod vniuſcuſque domus tabulata, ac etiam cryptarum latitudines, ex lapideis pluteis integris, & magnitudine inſolenti conſcriptae ſunt, nullo viſque, nec ligni, nec alius materiae interuentu.

At, ſi quis in tabulatum aſcendat, quod non admodum altum eſt, quippe vnica contentum contignatione videre poteſt lapideam campum, tantis lapidibus inſtratum: inde ad aulae viſu retorto, cernere deinceps eas ſeptem & vinti ordine poſitas, & columnis e ſolido lapide innitentes, parietes quoque ipſos, ex lapidibus non minoribus compoſitos: in fine huius aedificij, quod plus ſtadio occupat, eſt ſepultura quaedam, pyramis quadrangula, cuius quodlibet latus, quatuor ſere eſt iugerum, & altitudo par. Sepulti nomen eſt Imandes, dicunt tot aulae ita factae eſſe, quot ſolent omnes praefecturae eo conuenire, atque epulum quoddam ſacris viſis, ac mulieribus fiebat, ſacrificij gratia Deo reddendi, & iuris dicendi de rebus maximis, quae ſuis autem praefectura, in ſuam aulam procedebat.

ASSESSORES.

DE Aſſeſſoribus in Iudicijs Diodorus, l. 1. cap. 1. part. 2.

Has propè, inquit, domus erat columnis ſuſpenſa, cuius latus quoque duo iugera complectebatur: in ea ſtatuae lignae poſitae haud paruo numero, repraeſentantes eos, qui diſceptarent, reſpicientes eos, qui in iudicijs ſententias ferrent.

Hi ab vna muri parte sculpti triginta erant absque manibus, & in medio iudicij princeps, cuius à collo suspensa veritas penderet, & oculis esset subglauis, librorum cumulo circumstante, hæc imagines præ se ferebant, iudices integros esse debere: Prætores solam respicere veritatem.

Iudiciorum ratio apud Ægyptios.

Totam iudiciorum rationem idem Diosdorus, lib. 4. cap. 3. persequutus est.

Iudicia, inquit, non vulgari cum diligentia fiebant: existimabant enim sententiarum lato es, maxime esse ad communem vitam momenti, in vtramque partem: Nā punire nocentes, auxilium ferre oppressis, optimam ad prohibenda mala facinora viam præstant. Pecuniam vero delicti pecunia, aut gratia tolli, existimabant confusionem vitæ communis fore.

Quamobrem ex vrbibus clarioribus, vt Heliopoli, Memphi, Thebis, viros optimos eligebant, quos iudicij præficerent: qui iudicium confessus, neque Athenarum Areopagitis, neque Lacedæmoniorum Senatui cedere videbatur.

Postquam hi conuenerant, triginta numero inter se eligebant optimum virum, quem iudicij principem constituiebant: in locum cuius ciuitas alium Iudicem substituebat.

His omnibus victus, sed principi opulentior à rege dabatur. Is aurea catena signum varijs ornatum lapidibus, à collo suspensum, quod appellabant veritatem, gestabat.

Cæptis iudicij, ac signo veritatis à principe proposito, omnibusque legibus, quæ octo libris continebantur, in medio eorum constitutis, mos erat accusatorem scribere ea, in quibus alium accusabat, modumque patrate iniuriæ, aut damni facti, quantumque eam æstimaret.

Rursus accusatori, reoque inuicem respondendi locus erat. Ita bis auditis litigatoribus, cum iudices de controuersia quaesissent, princeps signo veritatis in partem verioreni versosententiam ferebat.

Hic mos iudiciorum apud Ægyptios erat, existimantes accusantium excusantiumque altercatione, & scriptis veritatem maxime eliciri posse.

Sanè oratorum ars, hypocritarum fraudes, lachrymæ periclitantium, multos à recto, veroque iudicio auerterunt.

Videre quidem licet, aut errore, aut affectione aliqua, aut misericordia, aut oratione dicentis, sæpius reos à iudicibus fuisse absolutos.

Verùm, si aduersarietium scripta penitus intelligantur, existimant iudicari rectius, veluti nota veritate, posse, cum neque ingenio, neque industria, neque mendacio, neque audacia, neque arte iudicia peruerterentur, sed cuique esset commune ius: tum quia tempus dabatur accusatori, reoque disceptandum; tum quia Iudices, ex eorum responsis elicent veri iudicij modum.

Sacerdotes Iudices.

Et de Sapphiro Veritatis.

Ægyptiorum sacerdotes olim etiam iudices erant, & quidem inter eos princeps erat sententiæ maximus natu, & in omnes statuendi ius habebat.

Eum, omnium hominum esse iustissimum, & sincerissimum oportebat, qui circa collum, vt diximus, imaginem ex sapphiro gemma confectam gestabat, quæ vocabatur veritas, Aelianus, lib. 14. vet. histor.

Ægyptijs quoque Regibus (quod & supra attigimus) ex præscripto legis antiquæ moris fuit, Iudices mox futuros iureiurando adigere, ne si Rex quidem iniusti quippiam iniunxisset, à virtutis medio declinatos, nec lineam omnino (quod dicitur) moturos.

Atheniensium fora varia.

Et eorum ratio.

G A P V T XVII.

Et quidem, in ea re Atheniensium natio non minus litigiosa, quam ingeniosa, Perfarum quoque, & Ægyptiorum curas, cautionesque superauit; quod licet ex tot foris, quæ ipsi habuerunt, colligere: de quibus Pollux, Onomast. lib. 8.

Fora.

Fora (inquit) Atheniensium ἀρειοπάγειος, vicus Martius, iudicabat verò actiones cædis, & vulneris ex prædestinatione incendij, & veneficij, si scilicet quis dans occidisset: fiebat autem contestatio, & deinde iudicium προσημαζέσθαι δὲ, οὐκ ἔστιν, οὐδὲ οἰκτιρέσθαι.

Exordijs uti in Areopago non licebat.

Exordijs uti non licebat, aut affectuum commotione.

Post primam autem sententiam exilium licebat capere, si quis parentes occidisset.

Menibus verò singulis, tribus diebus continuis ius dicebant: quarta scilicet mensis deficientis, tertia, & secunda.

Novem principes, qui singulis annis, post sensum datum semper Areopagitis addebantur, sub dio iudicabant.

Cædis autem actiones intendere licebat vsque ad contobrinos, & iureiurando inquirere, quisnam mortui cognatus sit: sicque familiaris fuerit, accusatur, & telegatur.

In hoc ius dicitur de cædibus multè cõmissis. ἐν τῷ τῷ λαχάνεται περὶ τῶν ἀκουσίων φόνων, inquit Pollux. Nam post Troie excidium, Græcorum quidam Palladium habentes Phalero appulerunt, & perignorantiam ab incolis occisos, abiectos esse, & horum quidem nullus viuis appulit. Acamas autem iudicavit Græcos esse, qui Palladium habebant, & si quidem sepultos. secundum Dei oraculum, ignotos nominarunt: illud verò constitutum est Palladium, & de fortunis ibidem iudicant.

Areopagi picturam, quam Iul. Pollux omisit, habet Pausanias in Atticis.

In Areopago (inquit) ara erat Mineræ deprecatrix, ἀρείαι, quam erexerat Orestes iudicio solutus.

Argenti præterea lapides, ἀργυρολίθοι, in quibus rei, & accusatores sedebat, & hunc quidem contumeliæ, illum impudentiæ vocabant, τὸν τὸν ὑπερηβῶς, τὸν δὲ ἀναμειδίαις.

Proxima ædes Eumenidum ἑρῶν στυμῶν, quibus tamen in forma nihil erat horribile.

Rei absoluti sacra faciebant Plutoni.

Denique Plutonis, Mercurij, & terre simulachra, quibus sacra faciebant, qui in causa capitis fuerant absoluti.

Forum apud Delphinium. τὸ ἐπὶ δελφίνῳ ἰδρύθη ἢ ὑπὸ τῷ Ἀγέας λέγεται δὲ Ἀπόλλωνι δελφινίῳ, ἢ ἀρτέμιδι δελφινίῳ, id est, ab Ægeο constitutum est, dedicatum autem est

Apollini Delphinio, & Delphiniz Dianæ. Primus ibi iudicatus est Theseus, expians cædem ab illo occisorum latronum, & Pallantidarum, quos occidisse quidem confessus est, hoc autem iure fecisse affirmavit.

Forum in Prytaneo, τὸ ἐπὶ πρυτανείῳ δὲ κάζη περὶ τῶν ἀποκτείναντων, καὶ ὄσιν ἀφαινεῖς, ἢ περὶ τῶν ἀφύχων τῶν ἐλαπισθόντων, ἢ ἀποκτείναντων, id est, Ius dicit de occisis, si ignoti fuerint, & cadaueribus incidentibus, aut interceptis.

Hoc autem forum Tribunum reges constituerunt, quos oportebat incidens cadauer eijcere.

Forum purci, τὸ ἐν φιάτῳ, ἐν τῷ ἐκκινεῖται ἢ τῆς τῶς φεγγίτων, ὑπὸ ἀκασίῳ φόνῳ ἀπία, δευτέρῳ ὄσιν ἀκασίῳ προσλάβοι, id est, Ibi iudicabatur, si quis exulum de cæde fortuita accusaretur, & secundum actionem voluntariæ cædis acciperet.

Erat & in mari iudicium, κατὰ τὸν ἐν ἀνία προσαλειύσαντα τῷ ἡνί, οὐ προσαπτόμενον, ἀπὸ τῆς νεῶς ἐχρῆν ἀπολογεῖσθαι, κατὰ ἀποβάδραν, κατὰ ἄγκυραν εἰς τὴν γῆν βαλλόμενον, id est, & reum quidem adnavigantem, & non tangentem terram, à naue defensionem sui dicere oportebat, neque scalam, neque anchoram terræ iniicientem.

Forum in Lycæ, à quo Lyci decas, τὸ ἐπὶ λύκῳ, ἐφ' οὗ, καὶ ἡ λύκῳ δεκάς, καὶ ἡραϊ τῆς ἰδρύται αὐτῷ ἐχων τῆς ἡραϊε μορφῆς, id est, Iunonis istic templum constitutum erat, habens feræ formam.

Helicæam maximum inter omnia fora fuisse testatur Pausanias.

Vlpianus autem ita dictum affirmat, aut quod eò maxima hominum multitudo conuocaretur, aut quod à sole locus illustraretur.

Helicæa verò quingentorum erant, vsque Pollux, ἢ ἡλιεία δὲ πεντακοσίων. Deinde: si verò mille iudicibus opus erat, duo fora coniungebantur, si quem ille, & quingentis tria.

Calculos autem duos habebant æneos, perforatum, & non perforatum, & vnam cui calculus impositus erat, quem calculus immittebatur.

Deinde duos habebant vinas, quarum hæc quidem ænea, altera verò lignea erat; & hæc quidem condemnatoria, illa verò absolutoria.

zia, & nea operculum superiacēbat, vnius cal-
culi foramen habens, quo postea arcana magis
iudicantes, contra suspectos vtebantur.

Forum denique finibus circumdabatur, iu-
bente quidem Rege.

Thefinoretis autem forum implentibus, fu-
a:um ambitus à quinquaginta pedum spatio
ducebatur, & ministri astabant publici, ne quis
iudicio non indigens accederet.

Fori porro iudicialis ianua, κυκλίδης dicun-
tur, quas Romani cancellatas vocitant.

Trigonum forum aliud dicebatur à loci
forma.

Parabystum ab obscuro, in quo situm est,
loco.

Magnum verò Metichi forum, ab arti-
fice Meticho sic dictum est, vt ait Polihx.
τὸ Ἰ Μητίχου δηκαστήριον μέγα, οὐρα κληθέν,
ἀπὸ ἀρχιτέκτονος Μητίχου.

Ἐπίται numero quidem erant quinquagin-
ta, & vnus. Dracon autem hos constituit de
optimatibus electos. Ius autem dicebant san-
guinistreis in quinque iudicijs.

His vero Solon Senatū ex Areopago ad-
didit.

Pene autem ludibrio habitum est Epheta-
rum iudicium.

Dicti autem videntur, quod primum Rege
iudicante fortuita cædis reos, Dracon Ephie-
tis iudicium hoc permisit, ἰφίταιμον, hoc est,
translatitium, id à Senatu faciens.

Romani Iudices.

CAPVT XVII.

Romani longè minus primis tempori-
bus, in iudicijs, ac litibus occupati fue-
runt: Testatur quidem illud, quod in
maxima litium raritate, forum nullum erat de-
finitum, vnde illud Virgilij.

Indicitque forum, & Patribus dat iura vocan-
tis.

Forum a-
cutis lapi-
dibus cur-
strauerit
Cato.

Reges Ro-
mani iu-
dices.

Quamobrem Cato Cenforius, cum desig-
natam litibus sedem populus adornaret, pau-
mento que insterneret, id fieri quam acutissi-
mis lapidibus curauit, ne gens Martia lingiosis
operibus paulatim assuesceret.

Quanti tamen iudicia fecerint, declarat Di-
onysius Halicarnassensis, lib. 2. qui inter Re-
gis potissima munia recenset, ἢ ἢ ἀδικημά-
των τὰ μέγιστα δικάζειν.

Transijt deinde hæc potestas ad Consules,
qui, vt ait Suidas, erant πρόβουλοι ἢ προή-
γοροι τῆν Ρωμαίων πῶλιν δικάζοντες:

Et statim communicata cum Senatu. Nam
ordo iudicum primis temporibus tantum fuit
penes Senatū, vt testatur Polybius lib. 6. Le-
ge demum Gracchi iudicia ad equites transla-
ta, vt liquet ex Appiano, & Velleio Paterculo.

Sed maximè ordinarij iuris disceptatores
Prætores fuere, qui post annum sexcentessimū
quartum, cum essent perpetuæ quaestiones in-
troducæ. Carbone forum tenente sunt insti-
tuti, vt habet Cicero in Bruto.

Sed nos hæc obiter, vt antiquorum curam
penes iudicia ostenderemus.

De Iudice.

Ex Philone Iudæo.

CAPVT XVIII.

Præclari Iudicis conditiones Philo Iu-
dæus paucis complexus est.

Primum, inquit, requiritur, vt sit:
παντὸς ἀλόγου πάθους, καὶ πείσῃς κακίας
ἀμίτητος, vt syncerum animū habeat, &
nullis prauis affectibus obnoxium, quod fiet, si
is, qui iudicaturus tribunal ascendit, iudicari se
non minus, quàm iudicare cogitet.

Iudicis
virtutum.

Facilis est recti persuasor innocens Iudex,
contra nullas culpas timet reus, quas habere
repperit cognitorem.

Synceri autem animi magna pars syncera
religio, idcirco iudex, Coll. 1. Authentic. apud
Iustinum iuratur;

Κοινωνικός εἶμι τῆ ἀγία τῆ θεῆ καθολι-
κῆ, ἢ ἀποστολικῆ ἐκκλησία, καὶ κατ' οὐδένα
τρόπον ἢ ἄρῶν ἢ ἐναντιώθῃ αὐτῆ.

Secundum, quatuor primarijs virtutibus
eminere debet: Prudentia, ne decipiatur; for-
titudine, ne leuiter in seletatur; temperantia,
ne voluptatibus corporis animi acies hebescat;
iustitia eius anima est.

Hoc ipsum Plato confirmat, & de legib.
μηδὲ τοὺς δικαστὰς ἐνεργῶς ὄντας οἶ, ἔγνε-
σαι.

Tertium, Cauendū illi, ac incerta pro cer-
tis accipiat, fidat oculis potius, quàm auribus.